

הכשרת בית"ר בלוצק (1933)

על-פי יוסף דטינקה (מרץ 2010)

מתוך ספר דומברוביצה, הכשרת גרעין בית"ר בלוצק, 1933.
יוסף דטינקה בשורה העליונה הימני ביותר (הבולט בגובהו).

יוסף דטינקה יליד דומברוביצה, עיירה בצפון מזרח חבל ווהולין, נולד בשנת 1915. בהכשרה להכנה לקראת העלייה לארץ (שנת 1933). מרבית משתתפי ההכשרה היו מקן בית"ר קובל.

בנו של יוסף דטינקה, מיכה (מיכאל) דטינקה, שמע מפי האב את זיכרונותיו מהכשרת בית"ר בלוצק, לאחר שבאתר קובל, בדף "מחפשים קרובים", זיהה באוסף התמונות של **אהרון ארליך** את תמונת אביו. כותב מיכה:

אבי, שהוא כיום בן 95, מספר על הווי ההכשרה. ההכשרה, שהיתה שייכת לתנועת בית"ר, היתה מורכבת מגרעין שבו מספר הבנות גדול מזה של הבנים והתנהלה כקיבוץ. **מרבית החברים** בהכשרה שנקראה "**הכשרת בית"ר בלוצק**" באו מקובל. הקיבוץ בלוצק היה קטן, מנה כ-40 חברות וחברים, יותר בנות מבנים. הצעירים הועסקו בחטיבת עצים ובעבודות בנין. בהכשרה היו הצעירים חייבים להגן על עצמם מפני הכפריים האוקראינים שבסביבה. ברוב המקרים **ידם של הבית"רים היתה על העליונה** ועל כך זוכר אבא קיבלו מכתב הערכה ממרכז ביתר בארץ החתום ע"י **אבא אחי-מאיר** בכבודו. אחד מהחברים בהכשרה היה **שלום טבצ'ניק** שעלה ארצה ב-1937 התיישב בראש פינה ולימים שינה את שמו ל**שלמה בן-יוסף**, עולה הגרדום הראשון.

מטרת ההכשרה היתה להכין בני נוער לעליה לארץ, כאשר הם מנותקים ממאפייני הגלות. להקנות לצעירים ידע היסטורי וגיאוגרפי בכל הקשור לארץ, בעלי מלאכה, שידועים להגן על עצמם. אבא זוכר את מפקד ההכשרה **נוימן** (שם פרטי לא זכור) מקובל, סגנו **יוסף גלמן** גם הוא קובלאי, אחראי על המשק **פרץ דוד** (לא ברור שהוא קובלאי). וקובלאים נוספים: **אנג'ה כגן**, **שרה דוניץ**, **ליזה או לאה גרובר**, **ליזה או לאה בובר**. **גזבר ההכשרה היה אהרון ארליך**. כמבוגר בין הצעירים אהרון היה גם דמות חינוכית מוערכת ומכאן ההקדשות החמות.

כתוצאה מהרעת מצב הביטחון "בקיבוץ בית"ר בקוסטופול" הועברו חלק מהחברים לקסטופול ומשם בהמשך להכשרה בקלוסובה. בקלוסובה, לצד הכשרת "החלוצ" ו"שומר הצעיר" היתה גם הכשרה של בית"ר. כאמור בגלל בעיות של התגרויות חמורות מצד כנופיה פולנית מקומית, נישלה גרעין מההכשרה בלוצק ומקוסטופול ובהם אבי וחברים נוספים כתגבורת. התפתח עימות עם הכנופיה. המשטרה הפולנית התערבה רק לאחר שידם של היהודים היתה על העליונה, ערכו משפט ליהודים בגין הפרת הסדר הציבורי ונגזרו מאסרים לתקופות שונות על חברים מההכשרה.

אמי, בלומה לבית גוביץ', ילידת קובל 1924, עזבה את העיר והיא כבת 16, אבא פגש את אמא במחנה מעבר לאחר המלחמה. בני הזוג עלו לארץ מצרפת במאי 1948.

הערת המערכת לדמויות המוזכרות מעלה:

אנג'יה קגן (חנה), בת יעקב ולאה, ילידת קובל 1915. שימשה אחות ראשית בבית חולים צ'יסטה בוורשה- עדות בדף-עד יד ושם של אחותה הניצולה אסתר בן-יצחק (קגן).

יוסף גלמן בן כ- 30 בהירצחו. פקיד במקצועו. הונצח בדף עד יד ושם בשנת 1956 ע"י ארגון קובל (ב. בורק).

משה נאמן (נוימן), חלוץ, מנהל בי"ס בפתח תקווה, חלוץ שעלה בסביבות שנת 1933.

שמות האחרים לא נמצאו בדפי עד, או ברשימות החלוצים והניצולים הידועים לנו.